

RIS3OK

**Foresight analýzy pro vybrané domény specializace RIS3
strategie Olomouckého kraje: Závěrečná zpráva pro
stakeholdery**

Březen 2026

Foresight analýzy pro vybrané domény specializace RIS3 strategie Olomouckého kraje: Závěrečná zpráva pro stakeholdery Zemědělství pro 21. století

ICOK | Inovační centrum Olomouckého kraje

Projednáno a odsouhlaseno Krajskou radou pro inovace Olomouckého kraje
Schváleno Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne XXXX

Zpracováno v rámci projektu Smart Akcelerátor Olomouckého kraje III.
reg. číslo CZ.02.01.02/00/22_009/0004295
realizovaného v rámci Operačního programu Jan Amos Komenský

Spolufinancováno
Evropskou unií

Foresight analýzy pro vybrané domény specializace RIS3 strategie Olomouckého kraje: Závěrečná zpráva pro stakeholdery

Zemědělství pro 21. století

Autoři:

Ondřej Pokorný

Petr Hladík

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Obsah

Účel stakeholder zprávy	5
Význam domény pro Olomoucký kraj	5
Metodika řešení	6
Trendy působící na doménu	7
Scénáře vývoje domény	8
Žádoucí vize domény	9
Prioritní směr dalšího postupu: cestovní mapa 2026-2040	9
Dopad na regionální stakeholdery	11
Strategická diskuse regionálních stakeholderů	12
Závěrečné shrnutí	13

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Účel stakeholder zprávy

Předkládaná stakeholder zpráva shrnuje hlavní poznatky z jednotlivých fází řešení veřejné zakázky pro potřeby společné diskuse a další koordinace aktérů působících v doméně specializace Zemědělství pro 21. století. Stručně představuje, jak byly v projektu využity metody foresightu, z jakých analytických a participativních kroků výstupy vznikaly, jaké klíčové změny a témata byly v průběhu řešení identifikovány a co z nich vyplývá pro další směřování domény v Olomouckém kraji.

Dokument je určen jako podklad pro debatu o rozvojových prioritách, rolích jednotlivých institucí a přípravě navazujících kroků v období 2026–2030. Využít jej lze také při práci pracovních skupin pro aktualizaci RIS3, při přípravě akčních plánů i při koordinaci budoucích investic.

Význam domény pro Olomoucký kraj

Doména Zemědělství pro 21. století patří v Olomouckém kraji k oblastem, které mají současně silné hospodářské, environmentální i společenské ukotvení. Její význam není dán pouze objemem zemědělské produkce, ale také rolí, kterou zemědělství hraje při utváření krajiny, stabilizaci venkovského prostoru, potravinové bezpečnosti a adaptaci regionu na klimatické a environmentální změny.

Region kombinuje kvalitní produkční základnu, významný půdní fond, dlouhou tradici zemědělství a potravinářství a současně i výzkumně-vzdělávací kapacity, zejména v oblasti rostlinné biologie, genomiky, biotechnologií a environmentálních věd. Rozhodující pro další rozvoj domény však nebude jen samotná existence těchto předpokladů, ale schopnost regionu propojit zemědělskou praxi, výzkum, poradenské struktury, firmy a veřejnou správu do funkčního ekosystému, který dokáže inovace ověřovat, šířit a dlouhodobě ukotvovat v praxi.

Oblast	Silné stránky domény	Limity a slabá místa domény
Produkční a krajinný základ	Rozsáhlá zemědělská základna, kvalitní půdní fond, tradice zemědělství a význam pro stabilitu venkovského prostoru.	Vysoká expozice vůči suchu, erozi a dalším klimatickým dopadům; rozdílná připravenost podniků na adaptační změny.
Výzkum a znalostní základna	Výzkumně-vzdělávací kapacity zejména v agronomii, rostlinné biologii, genomice, biotechnologiích a environmentálních vědách.	Slabší přenos výzkumných výsledků do praxe, omezené dlouhodobé ověřování inovací a mezera mezi výzkumem a provozním nasazením.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Oblast	Silné stránky domény	Limity a slabá místa domény
Lidské zdroje	Silné praktické know-how a vazba oboru na regionální tradici a podnikatelskou základnu.	Stárnutí pracovní síly, nedostatek hybridních profilů propojujících agronomii, data, technologie a environmentální přístupy.
Digitalizace a technologie	Roste relevance precizního zemědělství, sensoriky, satelitních dat a biologicky orientovaných inovací.	Nerovnoměrná adopce technologií, investiční bariéry, slabší interoperabilita nástrojů a nedostatečné datové služby pro praxi.
Spolupráce a governance	Existuje prostor pro silnější propojení farem, výzkumu, poradenství, firem a veřejné správy prostřednictvím RIS3 a regionálních platforem.	Ekosystém je stále roztříštěný, chybí stabilní mechanismy koordinace a systematický přenos ověřených poznatků do praxe.

Klíčovou rozvojovou výzvou domény je stále nedostatečný přenos znalostí a výzkumných výsledků do praxe. Projevuje se to přetrvávající mezerou mezi vznikem nových poznatků a jejich ověřováním v provozních podmínkách, omezenými demonstračními a testovacími kapacitami, nerovnoměrnou adopcí digitálních technologií i nedostatkem mezioborových kompetencí. Slabým místem zůstává také dlouhodobá koordinace mezi zemědělskou praxí, výzkumem, poradenstvím a veřejnou správou.

Metodika řešení

Řešení veřejné zakázky bylo založeno na využití metod foresightu, které pomohly propojit informace o globálních a evropských vývojových trendech se znalostí specifického regionálního kontextu domény v Olomouckém kraji. Jádrem postupu tvořily navazující analytické kroky – identifikace trendů, analýza hybných sil, tvorba scénářů, jejich expertní validace ve fokusní skupině a následný návrh cestovní mapy prioritních aktivit. Díky tomu bylo možné převést obecné poznatky o budoucím vývoji do konkrétnějšího rámce pro strategické uvažování a rozhodování v podmínkách regionu.

Krok	Význam	Přínos pro strategické rozhodování
Identifikace trendů	Zachytit technologické, průmyslové, environmentální a geopolitické změny, které budou v dalších letech ovlivňovat doménu.	Vymezení témat, která mají pro region strategický význam a zároveň přesahují jednu konkrétní aplikaci.
Analýza hybných sil	Rozlišit, které faktory budou mít největší dopad na doménu a zároveň nesou vysokou míru nejistoty.	Lepší pochopení faktorů, které mohou rozvoj domény urychlit, brzdit nebo zásadně přeměrovat.
Tvorba scénářů	Otestovat různé varianty budoucího vývoje místo jedné lineární trajektorie.	Vznik rámce pro posouzení robustnosti navržených intervencí a investic.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Krok	Význam	Přínos pro strategické rozhodování
Expertní validace	Ověřit relevanci analytických výstupů s regionálními aktéry a doplnit je o specifické znalosti praxe.	Zpřesnění závěrů, žádoucí vize a priorit z pohledu výzkumných a aplikačních potřeb regionu.
Tvorba cestovní mapy	Převést analytická zjištění do časově strukturovaného rámce aktivit a kapacit.	Vznik cestovní mapy využitelné pro aktualizaci RIS3 a navazující akční plánování.

Smyslem zvoleného řešení bylo popsat možné směry vývoje domény, otestovat jejich dopady a identifikovat takové kapacity a řešení, které mají význam napříč více variantami budoucnosti. V případě zemědělství bylo důležité zachytit nejen technologickou dimenzi změn, ale i vazbu na krajinu, přírodní zdroje, ekonomickou stabilitu podniků a společenská očekávání spojená s kvalitou, bezpečností a udržitelností potravin. Metodika tak nepřinesla jen popis současného stavu, ale především rámec pro strategické rozhodování v podmínkách nejistoty.

Trendy působící na doménu

Budoucí vývoj domény bude v následujících letech formován několika souběžnými technologickými, průmyslovými, regulatorními a environmentálními trendy. Pro region je podstatné, že většina těchto změn nepůsobí izolovaně. Jejich společným jmenovatelem je tlak na vyšší odolnost, produktivitu a efektivitu při současném zvyšování nároků na ochranu půdy, vody, biodiverzity a na transparentnost produkčních řetězců.

Hlavní trend	Co znamená pro region	Nároky na governance
Klimatická změna a tlak na půdu a vodu	Zvyšuje potřebu adaptačních opatření, práce s krajinou, retenčních funkcí a dlouhodobé stability produkce.	Propojovat zemědělské, environmentální a rozvojové intervence a podporovat společné plánování v území.
Digitalizace a precizní zemědělství	Roste význam sensoriky, satelitních dat, automatizace a datově podloženého rozhodování.	Budovat datové standardy, poradenské kapacity a podmínky pro pilotní ověřování a šíření dobré praxe.
Biologické a šlechtitelské inovace	Posilují možnosti adaptace plodin, snižování vstupů a cílenější práce s odolností produkčních systémů.	Podporovat vazbu mezi výzkumem, regulací a provozním ověřováním nových řešení.
Proměna poptávky po potravinách	Roste důraz na kvalitu, lokálnost, transparentnost a environmentální odpovědnost produkce.	Posilovat regionální značky, krátké řetězce, sledovatelnost a vazbu mezi inovacemi a tržním uplatněním.
Evropská regulace a tlak na udržitelnost	SZP, Green Deal a Farm to Fork zesilují tlak na ekologizaci, efektivnější využívání vstupů a reporting.	Vytvářet podmínky pro compliance, poradenství, investiční orientaci a lepší sladění veřejné podpory s potřebami domény.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Scénáře vývoje domény

Scénáře vývoje domény nepředstavují předpověď jedné očekávané budoucnosti, ale popisují alternativní trajektorie možného vývoje domény podle toho, jak se budou proměňovat technologické, investiční, regulační a institucionální podmínky. Jejich smyslem je ukázat, v jakých kombinacích mohou stávající silné stránky regionu vést k růstu a kde naopak mohou vystoupit jeho strukturální slabiny. Umožňují lépe pochopit, jaké důsledky může mít rozdílné tempo technologické transformace, různá míra otevřenosti inovacím nebo odlišné pojetí vztahu mezi produkční výkonností a hodnotově orientovanou udržitelností. Na základě diskuse fokusní skupiny byl jako nejbližší současné realitě označen Scénář 2: Udržitelná tradice. Experti se shodli, že tento scénář nejlépe vystihuje realistickou trajektorii vývoje domény – postupná modernizace, posílení udržitelných postupů, ale zároveň omezené tempo technologické transformace kvůli finančním i kapacitním limitům regionu.

Scénář	Charakteristika	Příležitost	Riziko
Zelený průlom	Rychlá ekologická a technologická transformace, využití AI, dat a biologických řešení pro regeneraci půdy a vyšší odolnost.	Region jako demonstrátor regenerativního a klimaticky odolného zemědělství.	Vysoké investiční nároky a silné požadavky na koordinaci a kompetence.
Udržitelná tradice	Postupná modernizace, regenerativní hospodaření, lokální ukotvení a opatrnější tempo automatizace.	Stabilita, důvěra a lepší pozice regionálních produktů a menších farem.	Pomalejší technologické tempo a slabší škálování části inovací.
Technologická dominance	Liberalizace, automatizace, autonomní systémy a vysoká produkční efektivita orientovaná na výkon a export.	Vyšší produktivita, efektivita a prostor pro rozvoj agro-technologických služeb.	Polarizace sektoru, tlak na krajinu a riziko oslabení širší sociální a environmentální odolnosti.
Konzervativní efektivita	Setrvání u produkčně orientovaného modelu s nízkou mírou inovací a slabou adaptační schopností.	Krátkodobé udržení základní produkční kapacity a možnost pozvolné modernizace.	Stagnace, nízká odolnost, závislost na podporách a postupné oslabování konkurenceschopnosti.

Scénáře jsou významné především jako test robustnosti prioritních aktivit v doméně. Umožňují posilovat takové nástroje a kapacity, které mají smysl i v podmínkách nejistoty a které pomáhají regionu vyhnout se nejrizikovějším trajektoriím stagnace, nízké adaptace a oslabování konkurenceschopnosti. Využití scénářů pro strategické řízení je zásadní následující:

- region nemá při tvorbě strategie vycházet jen z jedné představy budoucnosti,

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- nejvyšší hodnotu mají kapacity a nástroje využitelné napříč více scénáři,
- rozdíl mezi žádoucím a rizikovým vývojem určuje zejména schopnost propojit adaptaci, data, praxi a spolupráci aktérů.

Žádoucí vize domény

Žádoucí směr vývoje domény v podobě její vize kombinuje prvky technologicky otevřeného a současně krajinově odpovědného zemědělství. V horizontu roku 2040 je Olomoucký kraj regionem, kde zemědělství nepředstavuje jen produkční sektor, ale integrovaný socio-ekologický systém založený na propojení lokálně přizpůsobených postupů, moderních technologií, biologických řešení, kvalitních dat, funkční demonstrační infrastruktury a aktivní spolupráce mezi farmami, výzkumem, poradenskými službami a veřejnou správou.

Prioritní směr dalšího postupu: cestovní mapa 2026-2040

Cestovní mapa představuje orientační strategický rámec pro další rozvoj domény. Slouží k tomu, aby propojila hlavní rozvojové potřeby, tematické priority a časové horizonty do jednoho srozumitelného celku, který může usnadnit společné rozhodování stakeholderů. Nejedná se tedy o seznam izolovaných projektů ani o pevně daný implementační plán. Jejím smyslem je popsat, jaké kapacity, funkce a typy intervencí má smysl v regionu rozvíjet, aby se postupně posilovala schopnost uzavírat inovační cyklus. Cestovní mapa proto propojuje pět tematických pilířů a tři časové horizonty a soustředí se na opatření, která mají význam napříč scénáři budoucího vývoje a které mohou regionu pomoci systematicky posilovat připravenost, adaptabilitu a dlouhodobou odolnost zemědělského a potravinového ekosystému.

Pilíř	Co řeší	Proč je důležitý
Lidské zdroje, znalosti a generační obměna	Vzdělávání, poradenské kapacity, generační výměnu, mezioborové profily a atraktivitu oborů.	Bez lidí schopných propojovat agronomii, data, technologie a krajinu nebude fungovat transformace ani adaptace.
Testování, demonstrace a ověřování inovací v praxi	Síť demonstračních farem, pilotní projekty, dlouhodobé ověřování a sdílené testovací kapacity.	Pomáhá překlenout mezeru mezi výzkumem, dodavateli technologií a běžnou praxí zemědělských podniků.
Digitální a precizní zemědělství jako nástroj rozhodování	Datové služby, interoperabilitu, interpretaci dat, podporu rozhodování a optimalizaci vstupů.	Zvyšuje schopnost reagovat na variabilitu podmínek, snižovat náklady a lépe cílit zásahy v provozu.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Pilíř	Co řeší	Proč je důležitý
Udržitelné hospodaření s půdou, vodou a krajinou	Adaptační a retenční opatření, práci s půdní úrodností, živinami, vodou a krajinou jako systémem.	Posiluje dlouhodobou produkční stabilitu a odolnost regionu vůči suchu, erozi a dalším klimatickým tlakům.
Spolupráce, governance a přenos znalostí	Platformy spolupráce, šíření ověřených postupů, společné projekty a koordinaci regionálních intervencí.	Pomáhá snižovat roztržitost ekosystému a převádět dílčí inovace do širší regionální změny.

Pilíř 1 – Lidské zdroje, znalosti a generační obměna

Budoucnost domény nebude stát jen na technologiích, ale na lidech schopných je interpretovat a zavádět v souvislosti s krajinou, ekonomikou a provozní realitou. Tento pilíř reaguje na stárnutí pracovní síly, nedostatek hybridních profilů a potřebu posilovat vzdělávání, poradenství, atraktivitu oboru i generační obměnu.

Pilíř 2 - Testování, demonstrace a ověřování inovací v praxi

Význam pilíře spočívá v tom, že snižuje rizika spojená se zaváděním nových řešení a vytváří most mezi výzkumem, podniky a farmami. Bez demonstračních a pilotních kapacit zůstává velká část inovací pro běžnou praxi příliš vzdálená nebo obtížně přijatelná, zejména v oblastech práce s půdou, vodou, živinami a klimatickou adaptací.

Pilíř 3 - Digitální a precizní zemědělství jako nástroj rozhodování

Digitalizace má smysl pouze tehdy, když pomáhá zlepšovat reálné rozhodování. Tento pilíř se proto neomezuje na nákup technologií, ale akcentuje práci s daty, jejich interpretaci, interoperabilitu nástrojů a využití pro optimalizaci vstupů, řízení variability, sledování stavu porostů a lepší reakci na klimatické podmínky.

Pilíř 4 - Udržitelné hospodaření s půdou, vodou a krajinou

Jádrem tohoto pilíře je dlouhodobá produkční stabilita a odolnost regionu. Opatření v této oblasti musí přesahovat jednotlivé podniky a pracovat s krajinou jako propojeným systémem, v němž se setkávají produkční, retenční, ekologické i adaptační funkce.

Pilíř 5 - Spolupráce, governance a přenos znalostí

Cílem pilíře je snížit roztržitost ekosystému a vytvořit stabilnější platformy, díky nimž budou výzkumné výsledky, zkušenosti z praxe a regionální priority lépe sdíleny, koordinovány a převáděny do

Spolufinancováno
Evropskou unií

konkrétních nástrojů podpory. Bez kvalitní governance a přenosu znalostí zůstávají i dobré dílčí iniciativy izolované a obtížně škálovatelné.

Horizont CM	Hlavní cíl	Příklady podpořených aktivit
2026-2030	Nastavení podmínek a pilotní ověřování	Demonstrační farmy, vzdělávací a poradenské moduly, piloty pro práci se suchem, erozí a živinami, datové standardy a první sdílené služby.
2031-2035	Škálování a propojování aktivit	Rozšíření pilotů do širší praxe, sdílené datové nástroje, kooperační projekty, ekonomické pobídky pro udržitelná řešení a intenzivnější přenos znalostí.
2036-2040	Ukotvení a dlouhodobá udržitelnost	Stabilní governance domény, rutinní využívání dat pro rozhodování, dlouhodobě funkční adaptační opatření a silnější regionální pozice v oblasti odolného zemědělství.

Dopad na regionální stakeholdery

Rozvoj domény nebude záviset na jedné izolované intervenci, ale na schopnosti klíčových aktérů sladit své role, očekávání i priority. Podmínkou dalšího rozvoje domény je vytvoření společného rámce pro rozhodování, investice a průběžné vyhodnocování realizovaných aktivit. Každá skupina stakeholderů vstupuje do budoucí transformace s jinými potřebami, na jejich koordinaci bude záviset, jestli se podaří propojit produkční efektivitu, krajinovou odolnost, inovace a dlouhodobou ekonomickou udržitelnost v doméně.

Skupina stakeholderů	Co je pro ni klíčové	Co může podporovat
Výzkumné organizace a univerzita	Posílit aplikovanou orientaci výzkumu, terénní ověřování a mezioborovou spolupráci s praxí.	Rozvíjet pilotní projekty, demonstrační kapacity, vzdělávací moduly a biologicky i datově orientované inovace.
Zemědělské podniky a farmy	Získat přístup k ověřeným řešením, poradenství, datům a nástrojům, které mají jasný praktický přínos.	Zapojovat se do pilotů, testování inovací, sdílení zkušeností a definování potřeb pro výzkum a veřejnou podporu.
Firmy v oblasti zemědělství, potravinářství a služeb	Mít možnost validovat řešení v reálných podmínkách a navazovat dlouhodobá partnerství v regionu.	Dodávat technologie a služby, podílet se na demonstračních projektech a spoluvytvářet nové tržní příležitosti.
Kraj a veřejné instituce	Zajistit koordinaci, kontinuitu investic a vazbu na RIS3, zemědělské a environmentální politiky.	Ukotvovat priority, podporovat platformy spolupráce a vytvářet rámec pro dlouhodobou transformaci domény.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Skupina stakeholderů	Co je pro ni klíčové	Co může podporovat
Poradenské, vzdělávací a profesní organizace	Přenášet ověřené poznatky do praxe a posilovat kompetence podniků a pracovníků v terénu.	Šířit dobrou praxi, organizovat vzdělávání, podporovat peer-to-peer učení a pomáhat s implementací inovací.
Místní akční skupiny, obce a venkovské iniciativy	Lépe propojovat zemědělství s rozvojem venkova, krajinou a lokální ekonomikou.	Podporovat regionální ukotvení změn, lokální spolupráci a vazbu mezi produkcí, krajinou a komunitami.

Strategická diskuse regionálních stakeholderů

Zapojení regionálních stakeholderů do diskuse o dalším rozvoji domény je vhodné zaměřit na několik konkrétních témat. Následující tabulka shrnuje oblasti, které mohou mít relativně významný multiplikační efekt a současně mohou vyžadovat společné nebo alespoň koordinované rozhodování.

Oblast diskuse	Význam pro rozvoj domény
Vymezit jádro transformace domény	Rozvoj domény nestavět na izolovaných technologiích, ale chápat jej jako proměnu celého zemědělského a potravinového ekosystému směrem k vyšší odolnosti, znalostní intenzitě a krajinové odpovědnosti.
Dohodnout podobu demonstrační a pilotní infrastruktury	Vyjasnit, jaké farmy, testovací kapacity a služby mají fungovat jako sdílená regionální infrastruktura pro ověřování inovací v praxi.
Určit několik priorit s vysokým multiplikačním efektem	Prioritizovat nástroje a aktivity, které dokážou současně posílit lidské zdroje, práci s daty, přenos znalostí a adaptaci na klimatická rizika.
Nastavit principy koordinace a společného rozhodování	Vyjasnit, kdo bude jednotlivé typy aktivit koordinovat, monitorovat a propojovat s aktualizací RIS3, akčními plány a dalšími intervencemi.
Sladit ekonomickou udržitelnost a krajinovou odolnost	Najít shodu na tom, jak podporovat opatření, která jsou provozně smysluplná pro podniky a současně dlouhodobě posilují stav půdy, vody a krajiny.

Smyslem jednání regionálních stakeholderů by neměla být pouze obecná diskuse, ale dosažení konkrétních výstupů, které zlepší koordinaci a proveditelnost řízení RIS3. Klíčové bude společně pojmenovat tři až pět nejvyšších priorit, aby se pozornost i zdroje soustředily na skutečně strategická témata. Stejně důležité bude vyjasnění rolí hlavních institucí, které může snížit roztržičnost a posílit schopnost řídit rozvoj domény koordinovaně. Na tyto principy by měl navazovat návrh prvních

Spolufinancováno
Evropskou unií

pilotních akcí, díky kterým bude možné ověřit jejich funkčnost v regionálním ekosystému. Společný dialog by měl obsahovat i návrh rámce pro průběžné monitorování podpořených aktivit, který umožní postupně zvyšovat jejich kvalitu a lépe reagovat na vývoj domény v čase.

Závěrečné shrnutí

Zemědělství pro 21. století představuje pro Olomoucký kraj doménu s vysokým rozvojovým potenciálem i výrazným společenským, environmentálním a hospodářským dopadem. Klíčovým úkolem dalšího období proto nebude jen podpora produkce nebo jednotlivých technologií, ale především vytvoření podmínek, aby se zemědělství mohlo proměňovat v odolný, znalostně intenzivní a krajinově citlivý systém.

Budoucí konkurenceschopnost regionu nebude stát jen na objemu produkce nebo rychlosti digitalizace, ale zejména na schopnosti uzavírat celý inovační a adaptační cyklus – od výzkumu a dat přes pilotní ověření a poradenství až po reálné zavedení postupů do praxe. Právě tato schopnost rozhodne o tom, zda bude Olomoucký kraj aktivním tvůrcem změny, nebo pouze pasivním příjemcem vnějších tlaků.

Spolufinancováno
Evropskou unií